Åtgärdsområde 063 Lagårdssjön — Lagan

Status: Pågående | Bidragsprocent: 85 | Huvudman: Gnosjö | Yta (km2): 4,5

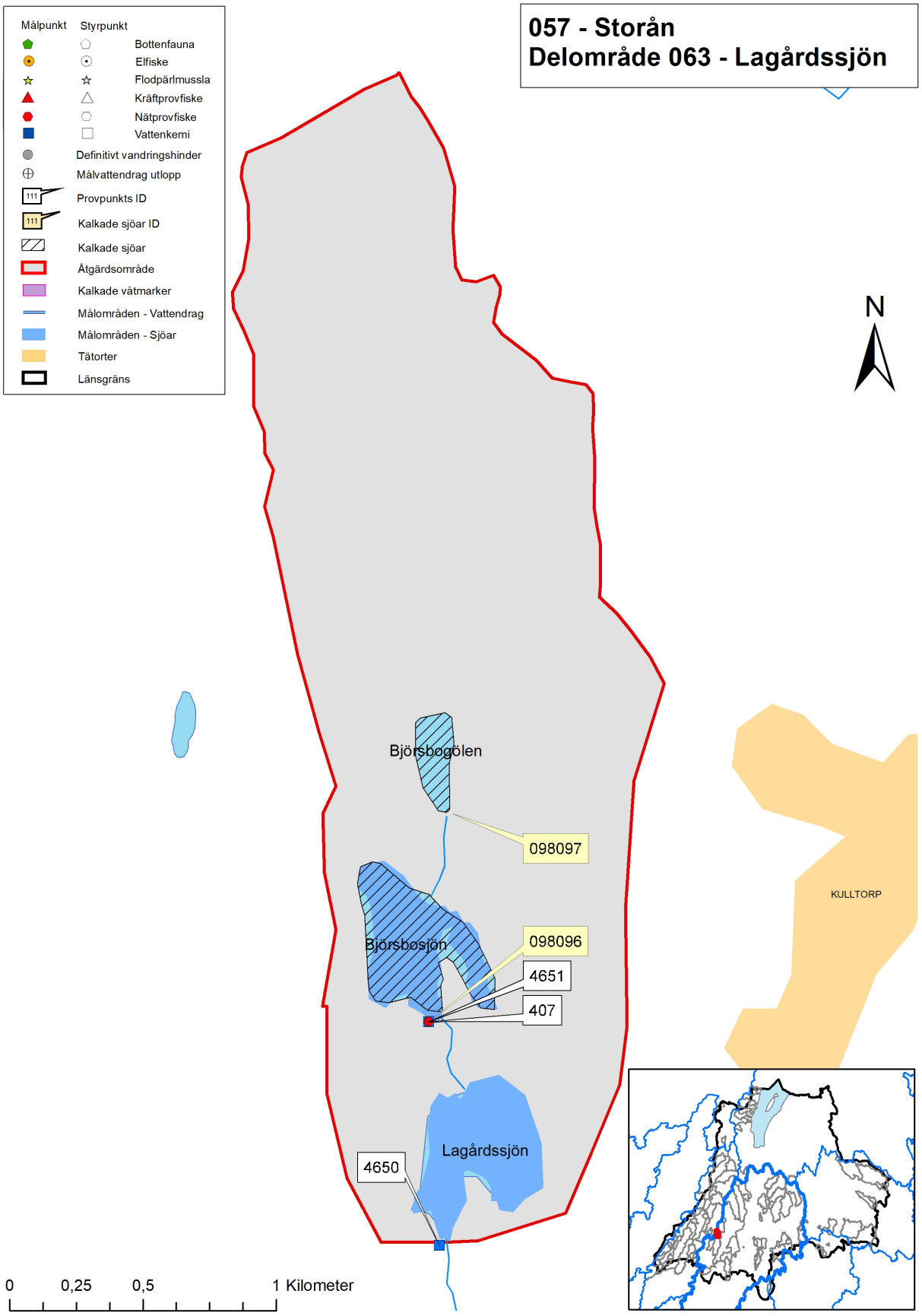

Beskrivning

Delområdet Lagårdssjön ingår i Lagans vattensystem och omfattar ett 4,5 km² stort område. Tidigare omfattade delåtgärdsområdet även Lillån och Havridaån. Havridaån rinner ut i Storån söder om Bredaryd. Samhället Kulltorp ligger inom åtgärdsområdet. Tillrinningsområdet är relativt litet och täcks mestadels av skogs- och myrmarker med inslag av öppen mark.

Motiv och mål

Storlom har setts i området. Lake (NT) finns i Björsbosjön. Albosjön, Lagårdssjön, Yesgölen, Björsbosjön, Björsbogölen och Väsegöl ingår i Albosjöns fiskevårdsområde.

Tabell: Målområden - Bakgrundsdata

Åtgärdsområde ID	MålområdesID	Lagårdssjön Målområde	Sjö/ Vdr	Areal (ha)	Längd (km)	Areal avr.omr (ha)	pH-mål pH	Motiv för pH-mål 6,0
A	06MO06301	Björsbosjön	Sjö	16		371	6	Mö, Ej
B	06MO06302	Lagårdssjön	Sjö	23		452	6	Mö, Ej

Tabell: Målområden - Motiv

Åtgärdsområde ID	Lagårdssjön Målområde	Motiv	Skydds-status	Förekomst av försurningskänsliga arter
A 06MO06301	Björsbosjön	Upplåtet fritidsfiske, lake, mört (försurningskänslig)		Gastropoda, mört
B 06MO06302	Lagårdssjön	Upplåtet fritidsfiske, mört (försurningskänslig)		Mört

Försurning

Till följd av försurningssituationen i området har mörten reproduktionsstörningar i Björsbosjön och i Björsbogölen är den utslagen. Flodkräfta i Björsbosjön har slagits ut.

Beräkningar från SLU visar att åtgärdsområdet är måttligt till kraftigt försurningspåverkat. Om kalkningen skulle upphöra idag sjunker pH till mellan 5,5 och 5,8. Åtgärdsområdet är beroende av fortsatt kalkning.

Tabell: Målpunkter - Försurningsstatus

Åtgärdsområde ID	PpID	Lagårdssjön Målpunkt	Sjö/Vdr	Lägsta pHokalk SLU	Lägsta pHokalk Lst	ΔpH SLU	ΔpH Lst	Oorg Al µg/l
A	4651	Björsbosjön utlopp	Sjö	5,49	5,5	0,57	0,6	
B	4650	Lagårdssjön utlopp	Sjö	5,84	5,8	0,67	0,7	

Övrig påverkan

Det finns inga uppgifter om påverkan i åtgärdsområdet.

Kalkning

I delområde Lagårdssjön påbörjades sjökalkning 2003 i fem sjöar (3). Björsbogölen, Björsbosjön och Väsegöl kalkas sedan 2007 med grovkalk. I samband med övergången till grovkalk gjordes en liten höjning av kalkmängderna. 2007 avslutades kalkningen i Lagårdssjön och Yesgölen och 2009 avslutades kalkningen även i Väsegöl och kalkmängden höjdes ytterligare i Björsbogölen. I dagsläget kalkas bara två sjöar mot tidigare fem. Planerade kalkmängder 2019-2021 har minskat med cirka 35 % jämfört med 2003-2005.

Tabell: Planerad kalkdosering 2019-2022, riktvärde för volymdos enligt handbok samt kalkeffekt av spridd kalk 2014-2018

Åtgärdsområde Lagårdssjön **Avrinning: 14,1 l/s/km2**

ID	MålområdesID	Kalkstart	Arealdos (kg/ha/år) Sjö	Våtmark	**Totalt**	Volymdos (g/m3)	Riktvärde volymdos (g/m3)	Kalkeffekt 2014-2018
A	06MO06301	2003	86,3		**86,3**	19,4	5,0	Låg
B	06MO06302	2003	70,8		**70,8**	15,9	2,0	Låg

Tabell: Genomförd och planerad kalkning (spridda mängder (ton) 2014-2018, planerade mängder (ton) 2019-2021)

Åtgärdsområde	**Lagårdssjön**			**Huvudman:**	**Gnosjö**						**Statsbidragsprocent:**	**85**		
SjöID	**Namn**	**Koordinater**		**Oms tid (år)**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Metod**	**Medel**
Sjökalkning														
098097	Björsbogölen	6347540	425369	1,2	8	8	8	8	8	8	8	8	FLYG	BP
098096	Björsbosjön	6346759	425278	0,2	24	24	24	24	24	24	24	24	FLYG	BP
	Summa Sjökalkning				**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**		
Totalt:					**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**		

Effektuppföljning

Tabell: Planerad effektuppföljning

PpID	**Lokal**	**Koordinater**		**Typ av provtagning**	**Kategori**	**HQ**	**LQ**	**Frekvens**	**Finans**
Åtgärdsområde	**Lagårdssjön**								
407	Björsbosjön helsjö	6346759	425278	Nätprovfiske	Mål			1/5	KALK
4651	Björsbosjön utlopp	6346759	425278	Vattenkemi3	Mål			2/1	KALK
4650	Lagårdssjön utlopp	6345920	425318	Vattenkemi3	Mål			2/1	KALK

Resultat vattenkemi

4650 Lagårdssjön utlopp

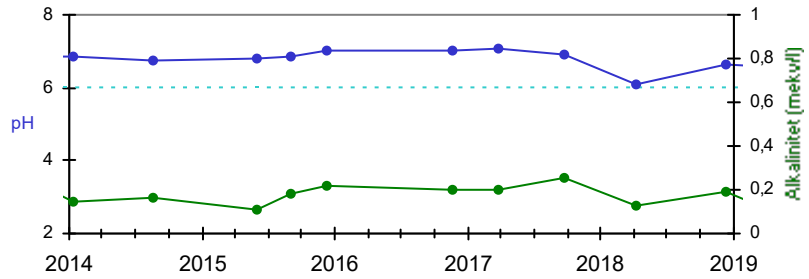

pH-målet har nåtts vid samtliga provtillfällen. Lägsta uppmätta pH är 6,1. Vanligtvis ligger pH dock betydligt högre, och lägsta värdet är noterat april 2018, ett extremtillfälle då väldigt många vattendrag hade pH-dippar.

4651 Björsbosjön utlopp

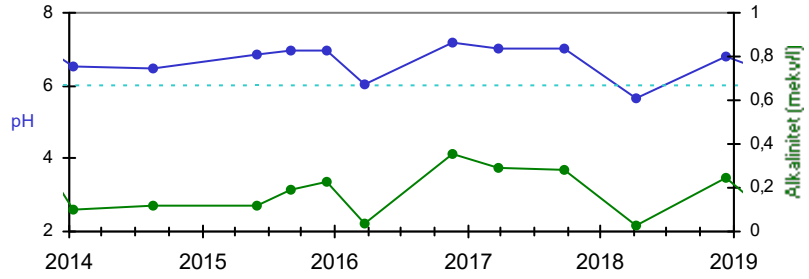

pH-målet har nåtts vid samtliga provtillfällen utom ett. Lägsta uppmätta pH är 5,7. Vanligtvis ligger pH dock betydligt högre, och lägsta värdet är noterat april 2018, ett extremtillfälle då väldigt många vattendrag hade pH-dippar.

Resultat bottenfaunaundersökningar

Inga bottenfaunaundersökningar genomförs inom åtgärdsområdet med avseende på effektuppföljning.

Resultat elfiskeundersökningar

Inga elfiskeundersökningar genomförs inom åtgärdsområdet med avseende på effektuppföljning.

Resultat nätprovfisken

Effektuppföljning genom nätprovfiske sker i två målsjöar inom åtgärdsområdet, Björsbosjön och Lagårdssjön. Björsbosjön har provfiskats fem gånger mellan 1995 och 2015. Sjön har tidigare bedömts vara något försurningspåverkad eftersom mörten uppvisat reproduktionsstörningar. Utvecklingen är dock positiv eftersom andelen mört har ökat i sjön. 1998 fångades några enstaka 20 cm långa mörtar och vid provfisket 2005 fanns det en stor årsklass som kläckts sedan kalkningen startade i sjön år 2003.(3) Vid provfisket 2010 fångades inga årsyngel eller fjolårsyngel av mört, men mörtbeståndet hade ändå gått från kraftigt försurningspåverkat till att reproducera sig åtminstone vissa år (2). Vid senaste provfisket 2015 har Björsbosjön, jämfört med tidigare fisken, gått från att vara en sjö dominerad av abborre till att vara karpfiskdominerad. Mörten har återhämtat sig i sjön och fångsten av mört har från provfisket 2005 varit stabil. Vid provfisket 2015 fångades flertalet mörtar under 100 mm och dessutom var det inga glapp i längdfördelningsdiagrammet, vilket tyder på en kontinuerlig rekrytering. Försurningsgraden bedöms tillhöra klass 1. (1)

Lagårdssjön har provfiskats tre gånger, 1995, 2005 och 2015. Mört uppvisade inga reproduktionsstörningar 2005 och Lagårdssjön bedömdes vara opåverkad av försurningen. Även vid senaste fisket 2015 uppvisade mörtbeståndet en normal längdfördelning, vilket tyder på att rekryteringen fungerar tillfredställande. Sjöns försurningsgrad bedöms därför tillhöra klass 1. (1)

Inom åtgärdsområdet har även Björsbogölen provfiskats vid ett tillfälle vilket skedde 1995. Vid denna undersökning saknades mört i fångsten.

Tabell. Genomförda nätprovfisken i åtgärdsområdet.

Sjö nr	Sjönamn	Koordinater		Datum	Antal fångade arter	F/A (g) alla arter	F/A (st) mört	Minsta mört (mm)	Försurnings klass
098095	Lagårdssjön	634900	137669	1995-07-12	7	3561	23,4	90	
098095	Lagårdssjön	634900	137669	2005-07-18	4	2350	32,4	70	1
098095	Lagårdssjön	634900	137669	2015-07-28	5	1977	66,0	70	1
098096	Björsbosjön	634984	137666	1995-07-13	3	1107	0,1	200	
098096	Björsbosjön	634984	137666	1999-08-11	4	496	0,6	200	
098096	Björsbosjön	634984	137666	2005-07-18	2	812	8,9	100	2
098096	Björsbosjön	634984	137666	2010-08-05	3	806	12,6	100	2
098096	Björsbosjön	634984	137666	2015-07-30	3	715	17,5	80	1
098097	Björsbogölen	635062	137676	1995-07-14	1	1313			

Resultat övriga undersökningar

Inga övriga undersökningar genomförs inom åtgärdsområdet med avseende på effektuppföljning.

Förslag till förändringar

Inga förslag till förändring av kalkningsstrategin.

Referenser

1 Linderfalk R. Nätprovfiske i Jönköpings län 2015. Länsstyrelsen meddelande 2018:18

2 Alenius B. Nätprovfiske i Jönköpings län 2010. Länsstyrelsen meddelande 2011:33

3 Unger S, m.fl. Kalkningar i Lagan och Helgeån. Länsstyrelsen meddelande 2007:43